

Bijlage VMBO-GL en TL
2005

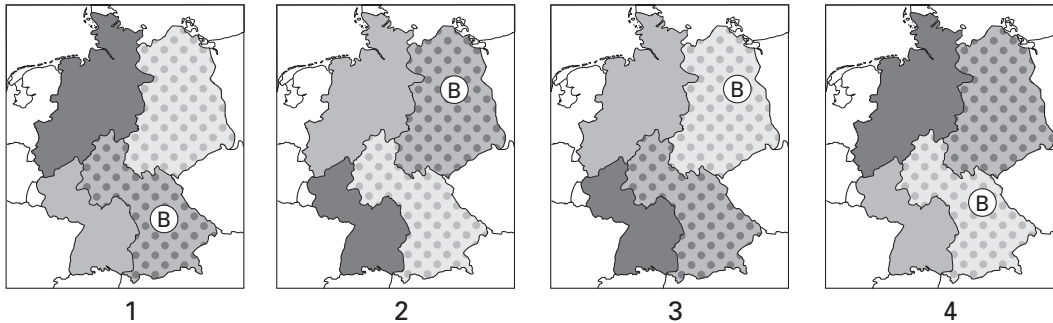
tijdvak 1

GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING CSE GL EN TL

Bronnenboekje

bron 1

de verdeling van Duitsland in bezettingszones vlak na de Tweede Wereldoorlog

Legenda:

- Engelse zone
- Russische zone
- Franse zone
- Amerikaanse zone
- B Berlijn

bron 2

een enquête, gehouden op 3 juli 1948 onder de Nederlandse bevolking

De vraag was: 'Welk onderwerp is voor u het meest belangrijk bij de verkiezingen van 1948?'
 Als antwoord werd gegeven:

de strijd tegen het communisme	48%
betere levensvoorwaarden voor de arbeiders	25%
de Indonesië-politiek	14%
de strijd tegen het kapitalisme	11%

bron 3

Deze bron werd in 1953 gepubliceerd met als titel 'De Amerikaanse vredesduif'.

bron 4

Berlijn (1961)

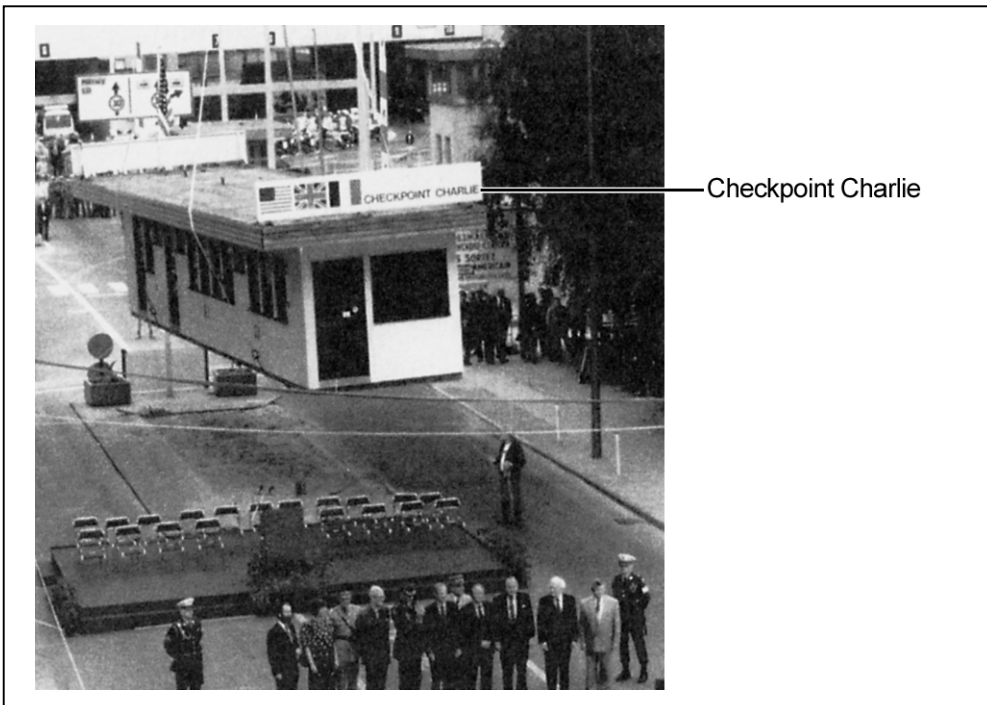
bron 5

vertaling van de muurtekst: 'er is slechts ÉÉN Berlijn'

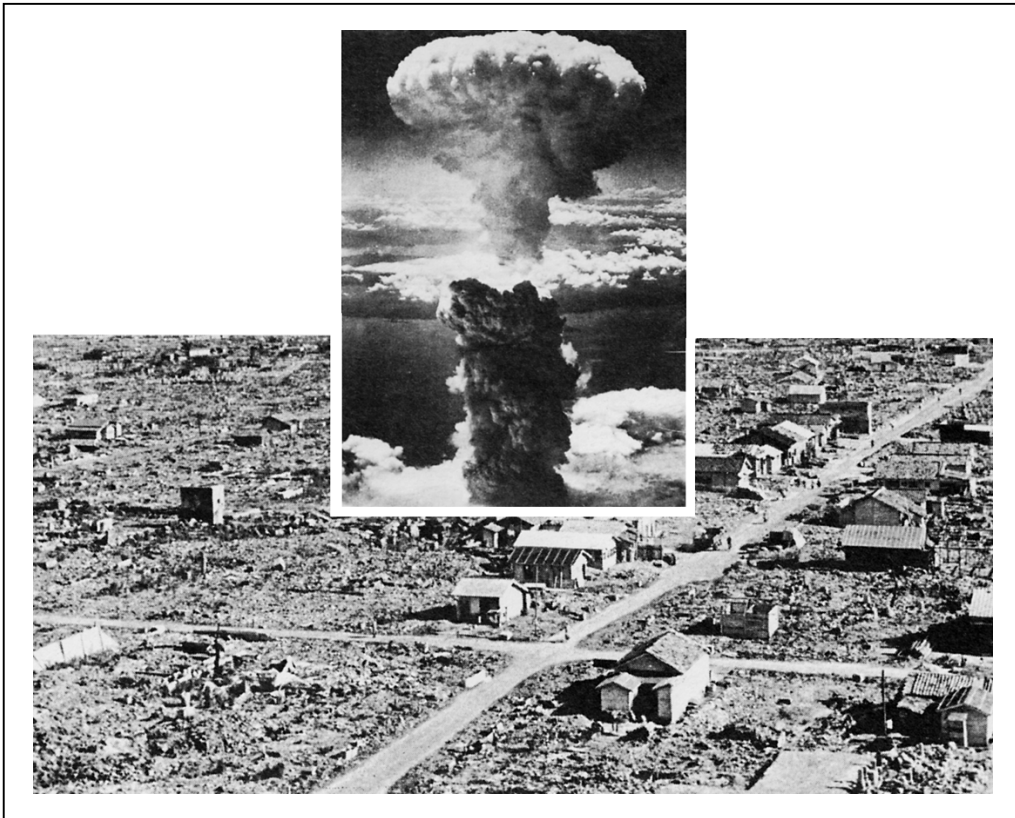

bron 6

een (voormalige) controlepost aan de grens

bron 7

bron 8

een affiche gericht tegen de toenmalige president van de Verenigde Staten, Johnson

”
Gemeten naar de
maatstaven van
Neurenberg en Tokio zijn

Johnson
zijn naaste medewerkers en generaals
**oorlogs
misdadiger”**

Prof. dr. B. Delfgauw
op 21 oktober 1967 in de
Oude RAI te Amsterdam

toelichting:
Na de Tweede Wereldoorlog
zijn in Neurenberg en Tokio
oorlogsmisdadigers
veroordeeld.

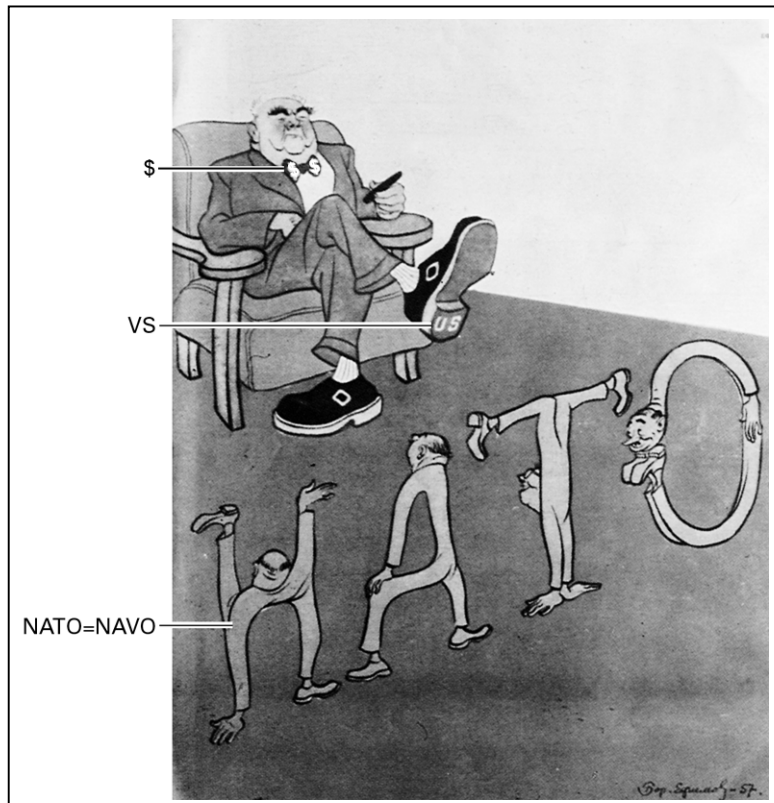
bron 9

herinneringen van een katholieke student (1969)

Ik vind pater (= een katholiek geestelijke) Van Kilsdonk een vreemde snoeshaan. Hij heeft meegelopen in één van de eerste anti-Vietnamdemonstraties en roert zich luid in de media. (...) Hij houdt voor ons een gloedvol betoog over de verderfelijke van de Amerikaanse samenleving, over de onrechtvaardige oorlog die de Verenigde Staten voeren in Vietnam. (...) De verontwaardiging over het optreden van de pater onder de studenten is algemeen.

bron 10

spotprent over de NAVO

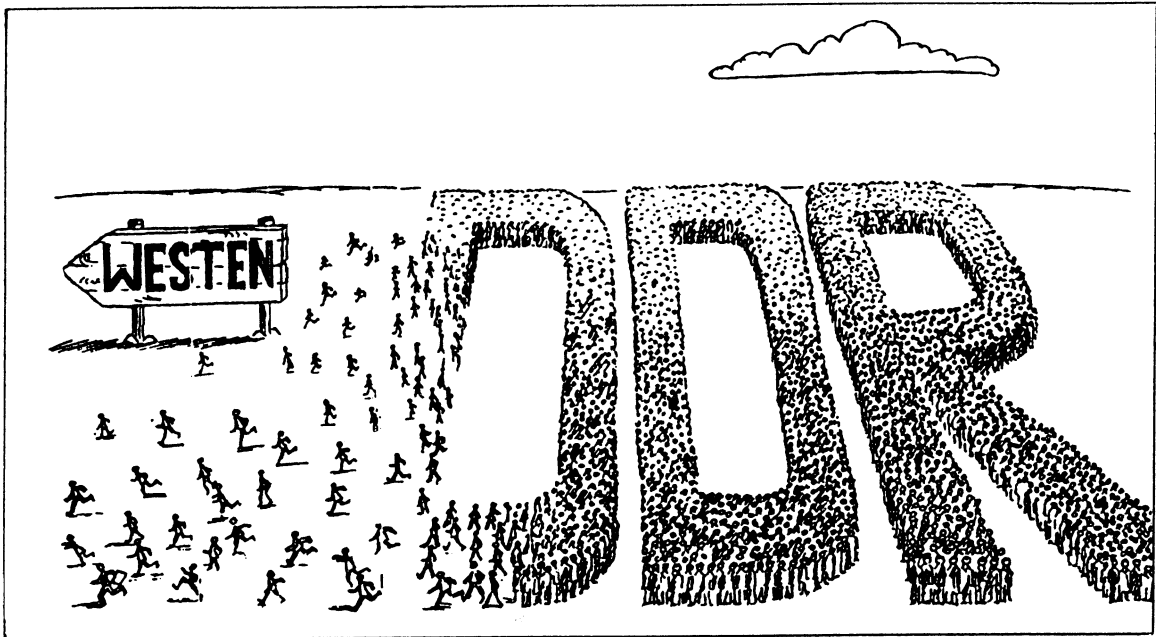

bron 11

uit een interview met de Sovjetmilitair Iwan over de oorlog in Afghanistan

Er was geen 'vreedzame burgerbevolking'. Het waren allemaal guerrillastrijders. Ik weet nog dat we een keer alle vrouwen en kinderen bij elkaar zetten, benzine over ze heen goten en ze in brand staken. Ja, dat was wreed. Ja, dat hebben we gedaan, maar die kinderen martelden wel onze gewonden met messen.

bron 12
een visie op de situatie in de DDR (eind 1989)

DE INDUSTRIËLE SAMENLEVING IN NEDERLAND

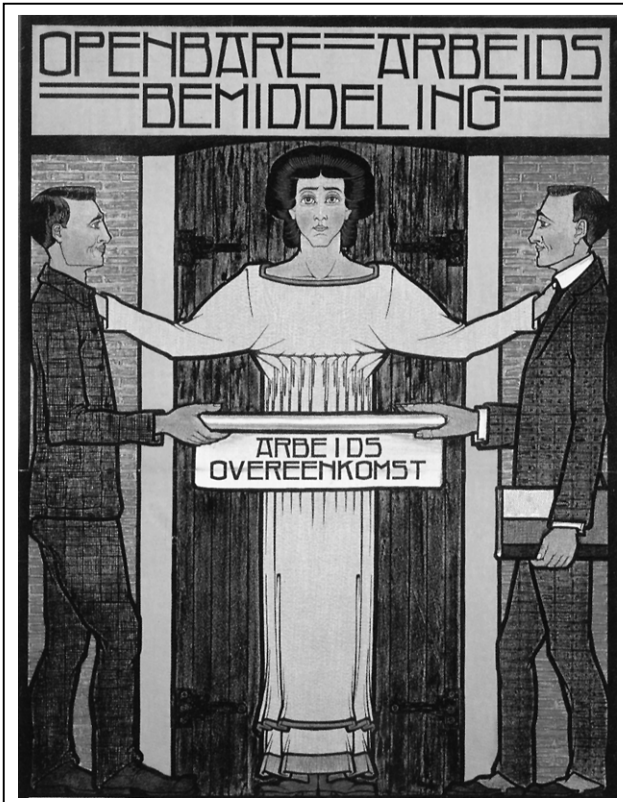
+

DE VERHOUDING MENS EN MILIEU

bron 13
een affiche rond 1900

bron 14
het afsluiten van een arbeidsovereenkomst

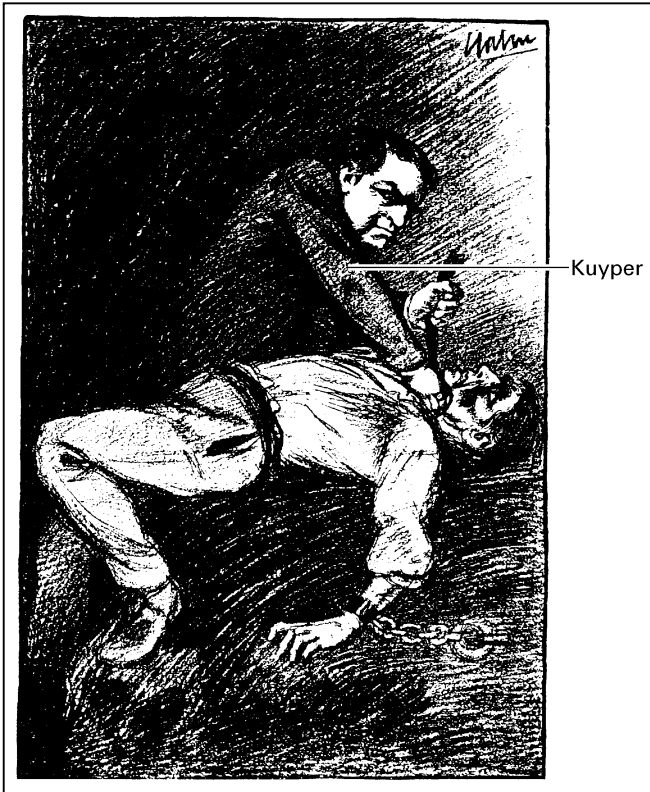

bron 15
een affiche met als titel: 'Het hele systeem ligt stil, als uw machtige arm het wil'

bron 16

Een spotprent naar aanleiding van de 'worgwet' van de regering Kuyper. De wet was gericht tegen het staken van ambtenaren.

Kuyper

Hieronder volgen vier beschrijvingen van scènes uit de film *Modern Times* van en met Charlie Chaplin.

scène a

Chaplin speelt een fabrieksarbeider. Aan de lopende band draait hij steeds weer, met beide handen tegelijk, de ene moer na de andere moer vast. Na hem slaat iemand met een zware hamer de moer definitief vast. Zij worden voortdurend in de gaten gehouden door een voorman die niet anders doet dan kijken of ze het werk goed doen.

scène b

Tijdens de lunchpauze heeft Chaplin nog steeds geen controle over zijn armen. Het doorgeven van een kop soep aan een collega gaat dan ook mis: hij schudt alle soep uit de kop. Dan komt de directeur op hem af en kiest hem uit als proefpersoon om een machine te testen. Deze machine zou het mogelijk moeten maken aan de lopende band door te werken en tegelijkertijd te eten. De fabriek kan zo meer produceren en meer winst maken. De machine werkt niet goed en slaat op hol.

scène c

Weer terug aan het werk geeft de directeur opdracht de snelheid van de lopende band te verhogen. Chaplin kan het tempo niet bijhouden. Hij springt op de lopende band om een vergeten moer alsnog vast te draaien. Hij verdwijnt in een machine tussen enorme tandwielen. De machine wordt gestopt en in de achteruit gezet. Chaplin komt er schijnbaar ongeschonden uit, draait alsnog de vergeten moer vast en blijkt volslagen gek geworden te zijn. Hij wordt afgevoerd naar een inrichting.

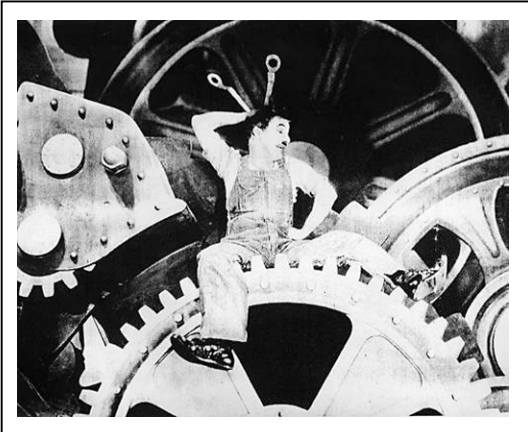
scène d

Eenmaal genezen mag hij de inrichting verlaten en komt in een protestdemonstratie terecht. De demonstranten vragen om betere werkomstandigheden en gedragen zich netjes. Op het moment dat Chaplin een rode vlag opraaft, komt de politie er aan. Die slaat er op los en neemt hem mee. Door de rode vlag denken ze dat hij de leider is. Hij krijgt gevangenisstraf.

bron 18
over het begin van de film Modern Times

Als voorwoord verschijnt de tekst in beeld 'Modern Times, een verhaal over industrie, over de zoektocht van de mens naar geluk'. Daarna verschijnt een kudde makke schapen in beeld, gevolgd door beelden van volle straten met mensen die haastig op weg zijn naar hun werk in de fabriek.

bron 19

bron 20
 sociale lagen in Nederland in 1919, 1938 en 1954

	1919	1938	1954
laag 1 (o.a. vrije en academische beroepen, directeuren van grote ondernemingen, zeer hoge ambtenaren)	1%	2%	3%
laag 2 (o.a. directeuren van kleine ondernemingen, hoge ambtenaren, grote boeren en tuinders)	6%	7%	8%
laag 3 (o.a. middelgrote middenstand, ambtenaren in middenpositie, middelgrote boeren en tuinders)	19%	18%	19%
laag 4 (o.a. kleine middenstand, geschoolde arbeiders, kleine boeren en tuinders, kantoorbedienden, lage ambtenaren)	30%	32%	33%
laag 5 (o.a. laaggeschoolde arbeiders, lager kantoorpersoneel)	31%	30%	28%
laag 6 (o.a. ongeschoolde arbeiders)	10%	9%	7%
onbekend	3%	2%	2%
Totaal:	100%	100%	100%

bron 21
een fabriekshal

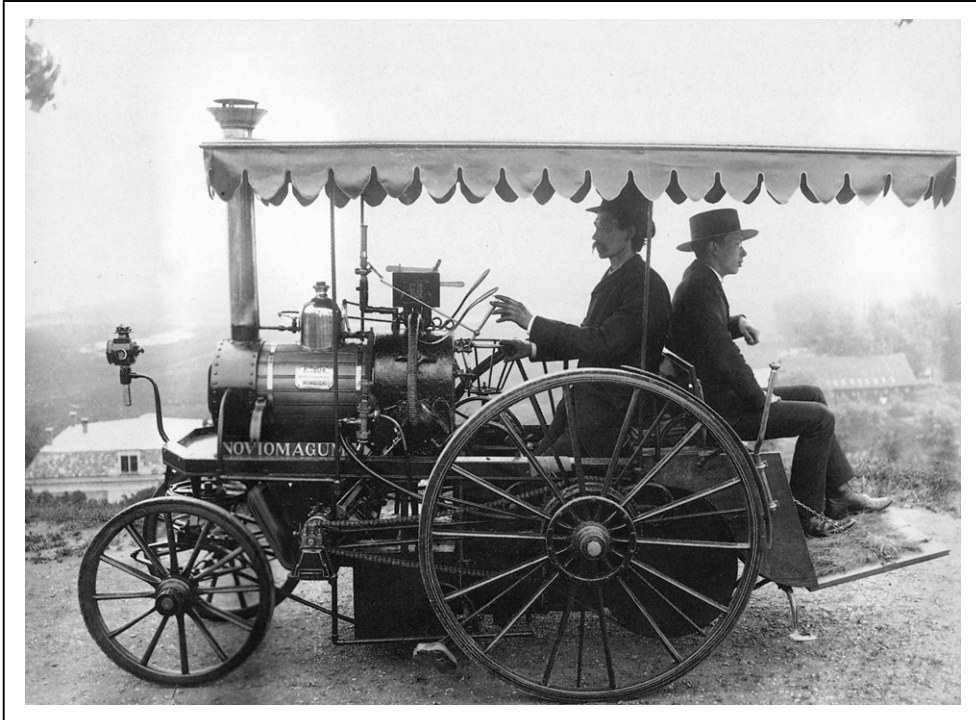

bron 22
horecagelegenheid Het Witte Huis in Oegstgeest

Hotel-Pension-Café-Restaurant „Het Witte Huis” Oegstgeest, Telef. Leiden 853

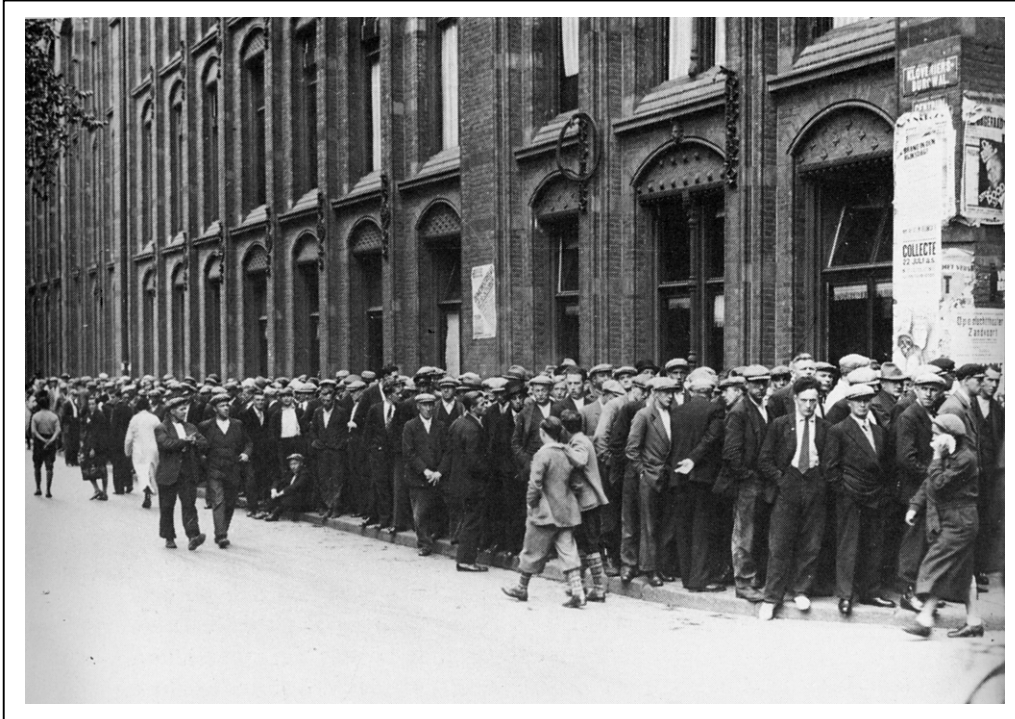
bron 23
een stoomautomobiel

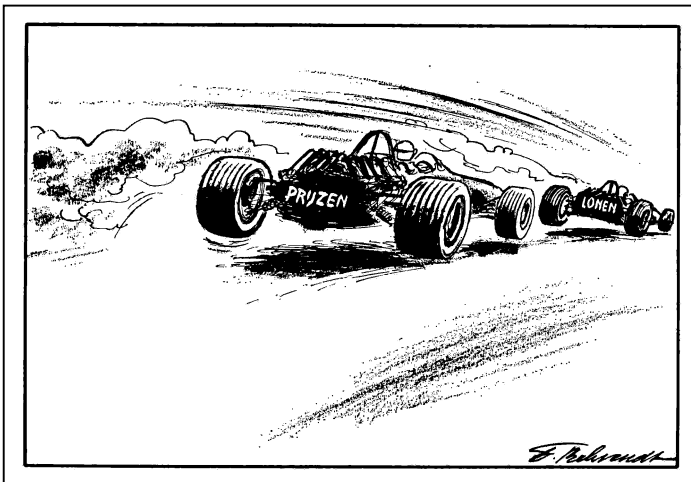
bron 24
een postbode

bron 25
werklozen in de rij om te stempelen

bron 26

bron 27

een affiche van de overheid over beroepskeuze (rond 1980)

